

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการสรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะต่างๆ ตามหัวข้อต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 สมมติฐานในการวิจัย

5.3 การดำเนินการวิจัย

5.4 สรุปผลการวิจัย

5.5 ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดของแต่ละหัวข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

5.1.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้และวิธีวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการ

5.1.2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

5.1.3 เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน

5.2 สมมติฐานในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

เมื่อใช้รูปแบบการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่พัฒนาขึ้นโดยเน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และใช้วิธีวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการมาพัฒนาและปรับปรุงแล้วคาดว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และ เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

5.3 การดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

5.3.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเนินเพ็ดวิทยา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอประทายจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 7 คน และนักเรียนหญิง 8 คน

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
2. เครื่องมือประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดทักษะการทำงานกลุ่ม
3. เครื่องมือบันทึกภาคสนาม ได้แก่ แบบบันทึกประจำวันของครู การสัมภาษณ์นักเรียน การเขียนนิพากษ์วิจารณ์จากนักเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

5.3.3 ตัวแปรที่ทำการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยดังต่อไปนี้ การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และพฤติกรรมการสอนของครู
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานกลุ่ม

5.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยประเภททดลองตามขั้นตอนวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ และเป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะกรณี โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในลักษณะครูประจำชั้นเรียน จึงทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปด้วยความราบรื่น ทั้งนี้เนื่องจากได้รับความร่วมมือด้วยดีจากผู้บริหาร คณะครู-อาจารย์ในโรงเรียน และผู้ร่วมวิจัยทั้ง 2 ท่าน

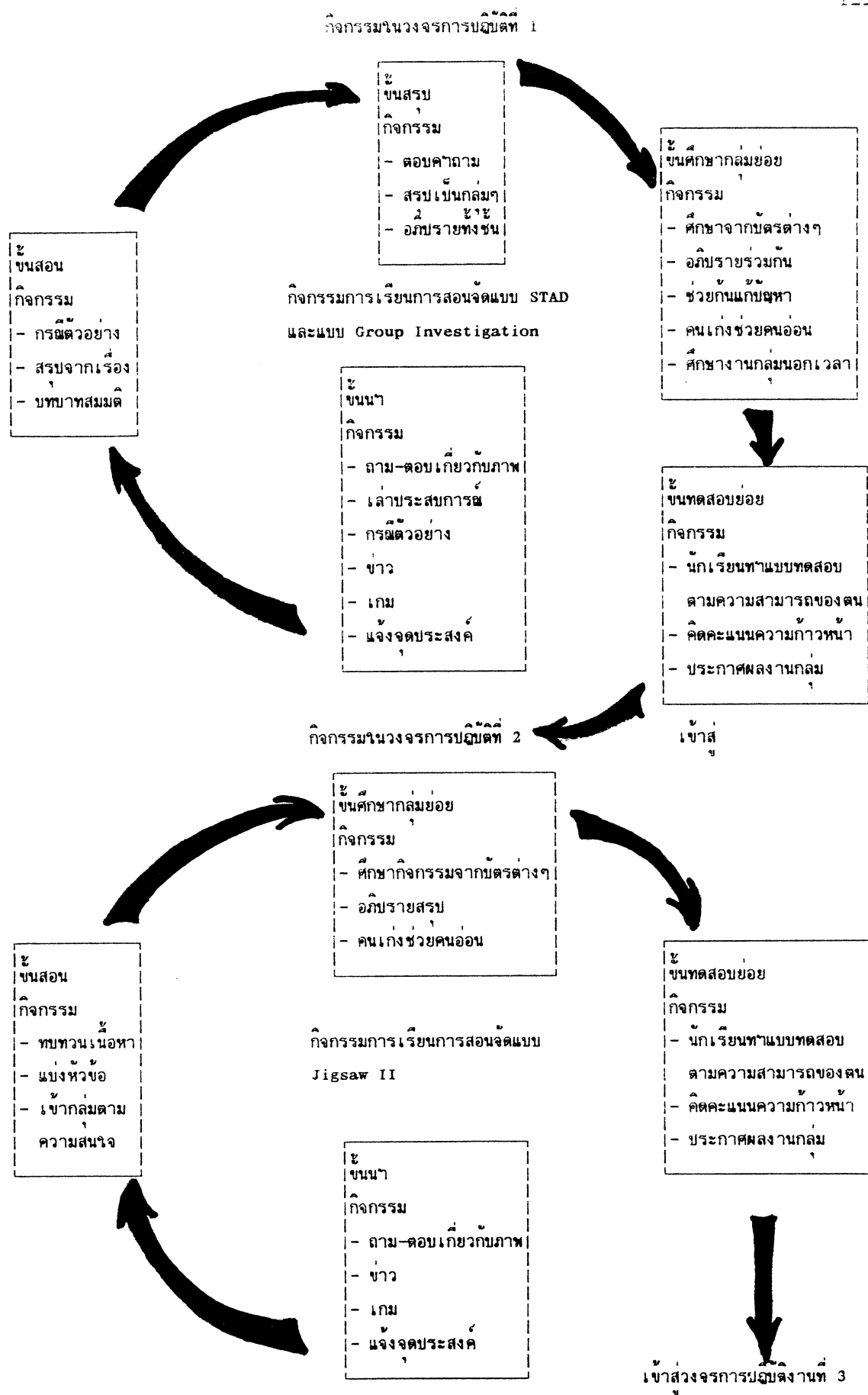
5.3.5 การดำเนินการทดลอง หลังจากที่ได้เตรียมเครื่องมือต่างๆ ได้แก่ เครื่องมือในการทดลอง เครื่องมือประเมินการวิจัย และเครื่องมือบันทึกภาคสนามให้เสร็จเรียบร้อยภายในเดือนตุลาคม 2538 จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแผนการที่วางไว้ โดยเริ่มทดลองวงจรการปฏิบัติงานที่ 1 ระหว่างวันที่ 6-12 พฤศจิกายน 2538 ทดสอบย่อยครั้งที่ 1 สะท้อนผลการปฏิบัติการครั้งที่ 1 ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2538 เริ่มปฏิบัติงานในวงจรที่ 2 ระหว่างวันที่ 15-16 พฤศจิกายน 2538 ทดสอบย่อยครั้งที่ 2 และสะท้อนผลการปฏิบัติการครั้งที่ 2 ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2538 เริ่มปฏิบัติงานในวงจรที่ 3 ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน 2538 ทดสอบ

ย่อยครั้งที่ 3 สะท้อนผลการปฏิบัติงานที่ 3 ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2538 และเริ่มปฏิบัติงานใน
วงจรที่ 4 ซึ่งเป็นวงจรสุดท้าย ระหว่างวันที่ 30 พฤศจิกายน - 3 ธันวาคม 2538 ทดสอบย่อย
ครั้งที่ 4 และสะท้อนผลการปฏิบัติงานวงจรที่ 4 ในวันที่ 4 ธันวาคม 2538 และทดสอบเพื่อ
ประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในวันที่ 8 ธันวาคม 2538

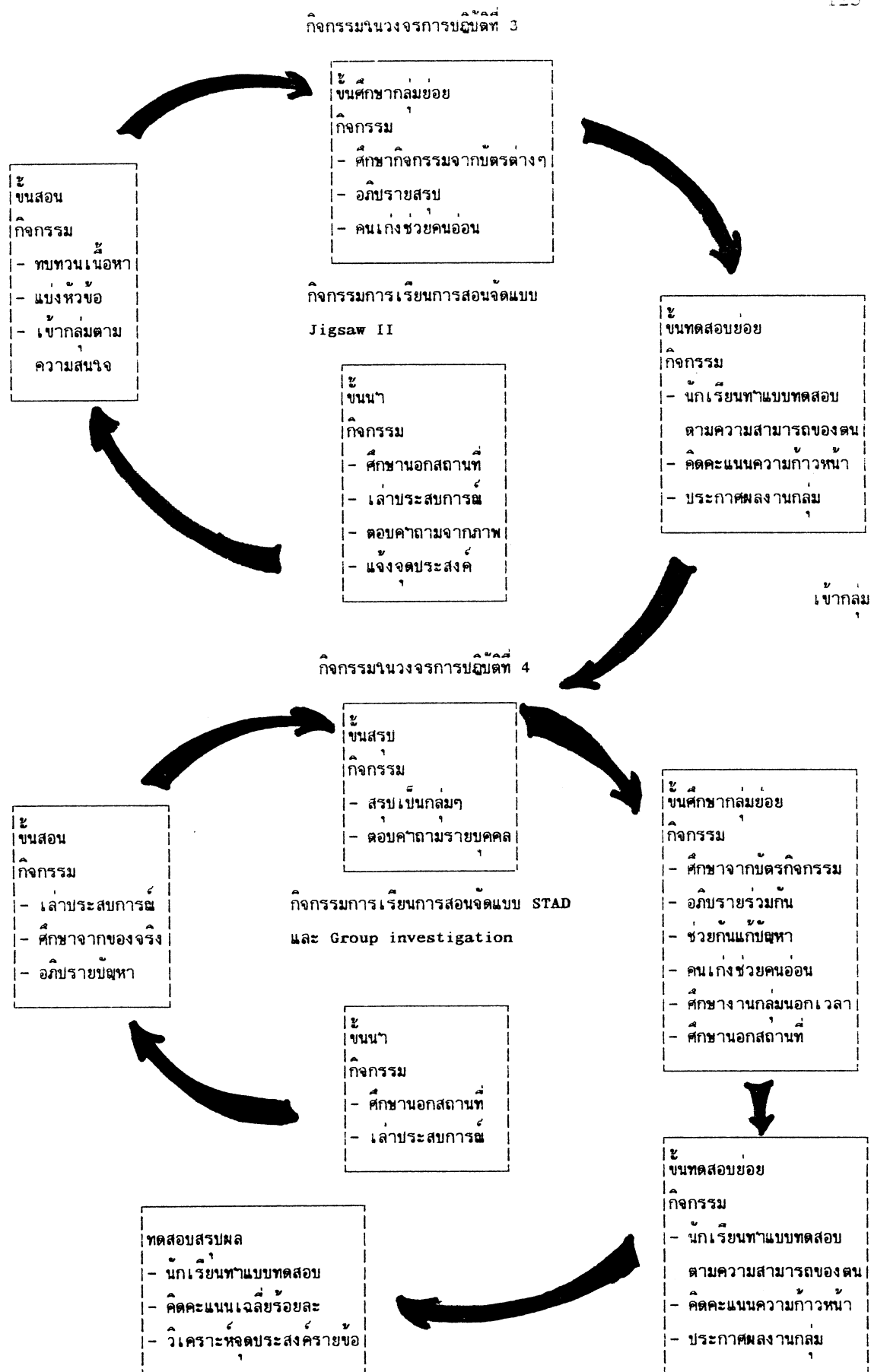
5.3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งเชิง
ปริมาณ ได้แก่ค่าคะแนนจากการทดสอบแต่ละครั้ง และคุณภาพพร้อมทั้งใช้ผลจากขั้นการสะท้อนผล
ปฏิบัติ นั่นคือ การเขียนวิพากษ์วิจารณ์จากนักเรียน และคำแนะนำจากผู้ร่วมวิจัย บันทึกประจำวัน
ของครู ใช้ร่วมในการวิเคราะห์ผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.4 สรุปผลการวิจัย มีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

5.4.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้
เลือกใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในวิชา
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยเลือกใช้วิธีการการสอนที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาในหน่วยสิ่งที่
อยู่รอบตัวเรา หลังจากที่ได้ศึกษาวิจัยแล้วทำให้ได้รูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่
พัฒนาขึ้นดังแผนภาพต่อไปนี้



แผนภาพที่ 12 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวงจรการปฏิบัติงาน



จากแผนภาพที่ 12 ซึ่งแสดงรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวงจรการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้มี 3 ลักษณะได้แก่ STAD Jigsaw II และ Group Investigation ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ทั้ง 3 ลักษณะมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของการสอบ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะการทำงานกลุ่มไว้ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ขั้นนำ กิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นนำ ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น ลักษณะการมีส่วนร่วมของนักเรียนควรจัดอย่างหลากหลาย เช่น การเล่นเกมบาทสมมติ การเล่าประสบการณ์ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น ส่วนสื่อที่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นนี้ควรเน้นสื่อรูปธรรมนั้นคือควรเน้นสื่อที่สามารถสัมผัสได้ โดยอาจใช้รูปแบบของจริง และควรเลือกใช้สื่อที่มีขนาดที่สามารถมองเห็นชัดเจน โดยเฉพาะนักเรียนที่นั่งหลังสุด การจัดหาสื่อควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมด้วย เช่น ให้นักเรียนจัดหาสื่อมาจากบ้าน หรือในห้องถิ่นของตน หรือให้นักเรียนอธิบายลักษณะวิธีการใช้สื่อ ประโยชน์ของสื่อที่ตนจัดหามาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนให้มากขึ้น แต่ถ้าหากบทเรียนบางตอนที่เป็นการศึกษาปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาในชุมชนหรือปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า หากมีเวลาในการจัดกิจกรรมเพียงพอ ครูผู้สอนควรจัดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาปัญหาดังกล่าวนอกสถานที่โดยเข้าไปศึกษาจากของจริง และในการศึกษานอกสถานที่สิ่งที่ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญนั้นคือ ความปลอดภัยในการศึกษา กิจกรรม การรักษาสภาพต้นไม้ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ก่อนออกนอกสถานที่ครูควรจัดแบ่งกลุ่ม หน้าที่สมาชิก ชี้แจงจุดประสงค์และวิธีการศึกษานอกสถานที่ และกำหนดเวลานัดหมายให้ชัดเจนก่อนที่จะออกนอกสถานที่และครูควรเตรียมแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย

2. ขั้นสอนหรือขั้นครูเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น

ขั้นสอนหรือขั้นครูเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น เป็นขั้นตอนการสอนที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นช่วงที่ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจในบทเรียนก่อนที่จะเข้าฝึกทักษะในขั้นศึกษากลุ่มย่อยต่อไป กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยจัดในขั้นนี้ได้จัดแยกตามลักษณะของกิจกรรมได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนตามลักษณะ STAD ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรม โดยเชื่อมโยงความรู้จากขั้นนำ เข้าสู่ในขั้นเสนอบทเรียนโดยการให้นักเรียนขยายความรู้หรือยกตัวอย่างเพิ่มจากขั้นนำ และร่วมกันรวบรวมความรู้ กิจกรรมที่มีความสำคัญสำหรับ

ในขั้นนี้คือการให้นักเรียนที่เรียนอ่อนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด เพื่อให้นักเรียนที่เรียนก่อนเข้าใจในความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษากลุ่มย่อยต่อไป ลักษณะการมีส่วนร่วม เช่น การให้นักเรียนอ่อน ถาม-ตอบ การให้เล่าประสบการณ์การยกตัวอย่างเพิ่ม ส่วนการจัดกิจกรรมตามลักษณะ Jigsaw II นั้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อทบทวนเนื้อหาและตรวจสอบการอ่านล่วงหน้าของนักเรียนแทนการเสนอทบทวนโดยผู้วิจัยเอง จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันตั้งหัวข้อที่น่าสนใจ จากเนื้อหาที่นักเรียนอ่านล่วงหน้า ซึ่งตั้ง 4 หัวข้อ เพื่อให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนจากแต่ละกลุ่มเข้าศึกษาคนละ 1 หัวข้อตามที่ตนสนใจ การศึกษากิจกรรมกลุ่มเชี่ยวชาญขั้นนี้ นักเรียนที่เป็นตัวแทนจากแต่ละกลุ่มต้องร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนจนทุกคนเกิดความเข้าใจในความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนและพร้อมที่จะทำหน้าที่ฐานผู้เชี่ยวชาญในการนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดิมของตนได้เข้าใจ

3. ขั้นสรุป

ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นสรุป มีความสอดคล้องกันทั้งแบบ STAD และแบบ Jigsaw II นั่นคือ ผู้วิจัยได้ใช้การสรุปโดยให้นักเรียนสรุปเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มหรือบุคคลที่เรียนอ่อน ลักษณะการสรุปผู้วิจัยได้เลือกใช้การถาม-ตอบ เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เรียนผ่านมา และถ้าหากกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนั้นเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับปัญหาสังคม ครูผู้สอนควรสรุปกิจกรรมโดยให้นักเรียนเขียนเรียงความ หรือวาดภาพ หรือแต่งกลอน สรุปเป็นกลุ่มๆ เพราะวิธีการดังกล่าวทำให้นักเรียน ให้ความสำคัญในกิจกรรมมาก และทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มและพัฒนาทักษะทางภาษาอีกด้วย

4. ขั้นศึกษากลุ่มย่อย

เป็นขั้นกิจกรรมที่มีความสำคัญซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมในขั้นศึกษากลุ่มย่อยนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดูฝึกฝนทักษะการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกันในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ซึ่งสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มจะต้องร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการเรียนรู้ โดยที่สมาชิกที่เรียนเก่งหรือสมาชิกที่มีความเข้าใจในบทเรียนต้องช่วยเหลือโดยการอธิบายแนะนำ หรือวิธีการอื่นๆ ที่ทำให้เพื่อนสมาชิกเกิดความเข้าใจในบทเรียน อันที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่เป็นเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน กิจกรรมที่ครูผู้สอนควรจัดเพื่อให้โอกาสนักเรียนได้นำความรู้จากขั้นครูเสนอทบทวนมาขั้นนี้คือ การจัด

สถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดยอาจกำหนดเป็นเนื้อเรื่องในรูปแบบของบทความให้นักเรียนอ่าน และตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปคำถาม หรืออาจจัดในลักษณะของการศึกษากิจกรรมนอกสถานที่ หลังจากนั้นก็ให้แต่ละคนช่วยกันสรุปและประเมินกิจกรรมจากหัวข้อที่ครูกำหนดให้ สิ่งที่ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมในขั้นนี้คือ การช่วยเหลือกันในการเรียนของสมาชิก ครูควรชี้แจงถึงหลักการ เป้าหมาย และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่พึงประสงค์ เพื่อให้ทุกคนภายในกลุ่ม เข้าใจในบทบาท หน้าที่ และควรรับผิดชอบของตน โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนเก่งควรมีโอกาสได้ช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่เรียนอ่อนหรือมีปัญหาในการเรียน โดยที่ครูผู้สอนควรชี้แจงเพิ่มเติม

5. ขั้นการวัดผล

เป็นขั้นการวัดผลเพื่อประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยย่อยที่ผ่านมา โดยการใช้แบบทดสอบย่อย ในการทำแบบทดสอบนักเรียนแต่ละคนต้องทำด้วยความสามารถของตนเอง โดยไม่มีการช่วยเหลือ หรือปรึกษากัน

5.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ร้อยละ 70 ขึ้นไปเท่ากับร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งชั้น หลังจากที่ได้ดำเนินการปฏิบัติการวิจัย และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบทดสอบ ผลปรากฏว่า นักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ความรอบรู้ตามที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.4.3 ทักษะการทำงานกลุ่ม นักเรียนทุกคนได้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของตนเองตามบทบาทต่างๆ ได้แก่ บทบาทหัวหน้ากลุ่ม บทบาทเลขานุการกลุ่ม และบทบาทสมาชิกจากกิจกรรมการศึกษากลุ่มย่อยในแผนการสอนที่ 1 จนถึงแผนการสอนที่ 11 ซึ่งพฤติกรรมการทำงานที่นักเรียนแสดงออกเริ่มดีขึ้น และมีข้อบกพร่องน้อยลง จนอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจตั้งแต่แผนการสอนที่ 6 เป็นต้นไป

5.5 ข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

5.5.1 ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1. สื่อที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง หิน แร่ และชีวบริเวณควาริชของจริง ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

2. กิจกรรมกลุ่มย่อย ครูควรคอยกระตุ้นให้นักเรียนได้ให้ความร่วมมือกันอย่าง ต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานให้ดีขึ้น

3. การจัดเตรียมนักเรียนให้พร้อมทุกๆ ด้านก่อนออกศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจ และได้รับประสบการณ์ที่ตรงจุดมุ่งหมาย

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรทำการศึกษาวิจัยในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น เช่น ประถมศึกษาปีที่ 1 หรือ 2 เพื่อเป็นพื้นฐานให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะการทำงานกลุ่ม

2. ผู้วิจัยควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ช่วยวิจัย เพราะในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต้องร่วมกันทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน หากผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเกิดข้อขัดแย้งกัน อาจทำให้การปฏิบัติงานไม่ราบรื่น และผลงานที่ได้อาจจะไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ในกลุ่มวิชาอื่นๆ เช่น วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น